

KLASICIZMUS

1750-1827

zač. 1750 (smrť Bacha, už Bach si uvedomoval, že sa komponuje inak, ako on – napr. jeho synovia!) – koniec 1827 (smrť Beethovena, začiatok romantizmu)

KLASICIZMUS – termín aplikovaný z literatúry

classicus (lat.) – vzorový, dokonalý

CHARAKTERISTIKA:

- : bolo zrušené nevoľníctvo,
- : život človeka sa oslobodzuje od viazanosti na cirkev
- : heslo: *V jednoduchosti je krása*

ZNAKY:

- návrat k antike
- ušľachtilá jednoduchosť
- [Pre Elišku](#) (Beethoven)
- koncert
- *Figarova svadba* (Mozart)
- [9. symf.](#) (Beethoven)
- koncertné siene
- [Rekviem](#) (Mozart)
- symfónia
- Joseph Haydn
- Ludwig van Beethoven
- sonátová forma

PREDSTAVITELIA

Joseph Haydn
Wolfgang Amadeus Mozart
Ludwig van Beethoven

Po smrti brata v roku [1775](#) si zobral Beethoven jeho syna Karla k sebe. Skoro však vysvitlo, že vzťah Beethovena k synovcovi nie je dobrý. Beethoven vyvinul na mladého muža so svojimi vysokými a aj prehnanými morálnymi požiadavkami taký vysoký tlak, že sa Karl pokúsil o samovraždu. Síce sa nepodarila, ale pre skladateľa to bolo veľká záťaž, veď pokus o samovraždu bol vtedy trestný.

Napriek (alebo možno práve kvôli) týmto veľkým súkromným problémom zložil Beethoven v tomto čase svoje najdôležitejšie diela, okrem iného omšu [Missa solemnis](#) (mala premiéru v [Preßburgu](#) v [Dóme svätého Martina](#) v roku 1822), ktorá vo svojej veľkosti a kráse nič neprežrádza o dezolátnom okolí umelca.

O rok neskôr - 1823 ukončil [9. symfóniu](#). Posledný odsek s chórovým finále na [Schillerovu](#) „[Óda na radosť](#)“ veľmi prispel k popularite tohto diela.

Úryvok z filmu Immortal beloved - [Ode To Joy Scene](#)

ÓDA NA RADOSŤ

Radosť – jasná iskra bohov,
elyzejskej dcéry hlas,
teraz s láskou nevýslovnou
ku svätyni vedieš nás.
Tvoje kúzla prinavrátia,
čo zlá doba nechráni –
všetci ľudia budú bratia
pod tvojimi krídlami.
Ak ti dosiaľ šťastie prialo,
priateľovi pomáhaj,
ak túžiš za ženou stálou,
príd' – tu u nás nájdeš raj.
Keby sa dnes každá duša
stretla hneď na úsvite,
svätý mier viac nenarušia,
plač so smútkom odíde.
Radosť! Človek odjakživa
pije z ňadier prírody,
ľudia tebou sa len živia,
z teba žijú národy.
Plný stravec tmavej révy –
darca najvzácnejších vín,
tebou sýtia sa aj červy,
teba schváli Cherubín.
Lúče slnečné sa roja,
nebo žiari nad nami,
spoločnými cestami
poďme v časoch nepokoja.
V náruč poďte milióny –
tu je bozk pre celý svet.
Bratia k hniezdam vzneste let,
kde náš milý Otec tróni.
V prach sa kloňte – milióny,
života bez Tvorcu niet.
Tam pri hviezdach bude bdieť,
tam pri hviezdach musí tróniť.
Radosť, jasná iskra bohov,
elyzejskej dcéry hlas,
teraz s láskou nevýslovnou
ku svätyni vedieš nás.

KLASICIZMUS NA SLOVENSKU

1801 – L. van Beethoven zložil sonátu [Mesačného svitu](#) pre klavír v [kaštieli](#) rodiny Brunsvikovcov v Dolnej Krupej.

Sonáta, bola vydaná spolu s menej známou *Klavírnou sonátou č. 13 Es-dur* pod jedným opusovým číslom. Skladbu Beethoven venoval svojej žiačke, iba sedemnástročnej [Giuliette Guicciardi](#), ku ktorej ho viazali okrem učiteľských povinností i hlbšie city. Tu možno hľadať aj skutočné mimohudobné pozadie skladby, zatiaľ čo vžitý a odborníkmi často kritizovaný prívlastok "mesačného svitu" dostalo dielo až neskôr, na základe subjektívneho dojmu hudobného kritika a básnika [Ludwiga Restallba](#), ktorému prvá veta skladby pripomínala svetlo mesiaca pod Luzernským jazerom.

Pôvodný podtitul diela pochádzajúci od Beethovena je: "*quasi una fantasia*", čo naznačuje odklon od tradičnej pevne zviazanej stavby sonáty.

Ján Anton Zimmermann (1741 - 1781)

Svojou tvorbou sa stal najvýznamnejším predstaviteľom bratislavského klasicizmu. Sliezsky hudobník sa začiatkom sedemdesiatych rokov usadil v Bratislave, roku 1776 sa stal kniežacím kapelníkom v službách arcibiskupa a roku 1780 aj organistom Dómu sv. Martina. Rozšírenie Zimmermannovho diela v celej Európe dokumentuje jeho nadregionálny význam. Takmer 30 symfónií, koncerty pre rôzne nástroje, nokturná, kasácie, sláčikové kvartetá a sonáty sústreďujú svetskú tvorbu, no aj jeho cirkevné dielo je rozsiahle a malo azda ešte väčšie rozšírenie.

[Androméda a Perseus](#)

[Sinfonie G dur Pastoritia](#)

Johann Nepomuk Hummel (1778 Bratislava – 1837 Weimar)

Celé meno: *Johann Nepomuk Antonius von Padua Hummel*

- rakúsky hudobný skladateľ, klavirista, kapelník, pedagóg.

Jeho otec *Josef Hummel* bol divadelným kapelníkom v Bratislave a vo Viedni.

Hummel bol žiakom: [F. P. Riglera](#) v Bratislave, *W. A. Mozarta* vo Viedni, ktorého bol spolubývajúcim a ktorý ho učil bezplatne.

Pôsobil určitý čas ako nástupca [J. Haydna](#) v [Eisenstade](#), potom v [Stuttgarte](#) a vo [Weimare](#).

Hummel sa preslávil brilantnou hrou a improvizáciou. Okrem početných skladieb pre klavír (sonáty, variácie, rondá, fantázie a klavírne koncerty), písal aj komorné skladby, opery, kantáty a omše. Jeho približne 130 skladieb sa vyznačuje skôr virtuóznou bravúrou a hravosťou ako citovou hĺbkou.

Jeho škola klavírnej hry (1828) ako jedna z prvých metodicky uplatňuje racionálny prstoklad.

[Yodelling song](#) (Jódlovacia pieseň)

[Piano Concerto No. 4 in E major](#)